

Istorijos keliu...

Apsiniaukę, lietus lyja, o mes vykstame į savo, t.y. kaimų bendruomenės „Milašaičių Dubysa“, organizuotą pirmąją ekskursiją po Lietuvos istorines vietas. Dvi valandos kelio ir sustojame prie vieno didžiausio dvarų – Pakruojo dvaro. Lietutis purškia, bet mūsų veiduose šypsenos, nes ekskursantus iš Milašaičių pasitinka puikiai nusiteikusi gidė Vaida. Esame priimami kaip tikri bajorai, su mumis visi sveikinasi ir klausia, ar nieko netrūksta? Po kelių minučių mes jau vaikštome po dvaro rūsius, po to patenkame į restauratorių rankų paliestą pirmąjį aukštą. Oranžerija iš pietų pusės, gal kiek mažoka tokiam dvarui, bet paukštelių čiulbėjimas ten tarsi primena, kad kažkada prabanga alsavęs dvaras ir vėl gyvas. Malonu, kad ir mes turime galimybę prisiliesti prie istorijos. Valanda su gide Vaida, atrodo, prabėgo akimirksniu. Mes visi išsikvepinę originaliais kvėpalais, pagamintais Pakruojo dvare, bėgame istorijos keliu toliau. Kostiuminėje matome išskirtinius rūbus ir mintimis lekiamo į XVIII-XIX amžių. O užsidėję to meto skrybėles, mūsų ekskursantai atrodo lyg tikri dvariškiai. Jausmas neeilinis, keistai įpareigojantis, gal kiek ir varžantis, bet malonus. Palikti dvaro visiškai nesinori, tad visi einame, kur norisi: vieni į Meilės salą, kiti – prie žirgų, treči – ten, kur kažkada buvo „plakamas“ Tadas Blinda. Pakruojo dvaro kompleksas išties įspūdingas tiek dydžiu, tiek dvasia, kuri apgaubia visus atvykusius. Džiugu, kad mūsų istorijos perlas vėl atgimsta, o kartu su juo ir mes visi, kurie turėjome galimybę prie to perlo prisiliesti.

Istorija, atrodo, mus užbūrė ir mes keliaujame vis tolyn tiek tiesiogine, tiek perkeltine prasme. Mes jau stovim ant Alkos kalno Baltų dievų skulptūrų muziejuje Naisiuose ir prisimenam pagonybės laikus. Gidė Viktorija mums pasakoja apie kiekvieną iš daugybės baltų dievų: Laimą, Austėją, Aitvarą, Bubilą, Perkūną ir kitus. Ant Alkos kalno nusprendžiame įsiamžinti ir išskleidžiame „Milašaičių Dubysos“ vėliavą. Ir vėl mus aplanko jausmas neeilinis – mes viršūnėje, mes – nugalėtojai. Gidė savanorė mūsų nepaleidžia ir pasiūlo aplankyti Žemaitukų žirgyną, kur galėsime pasidžiaugti išstvermingiausiais pasaulyje žirgais, kurie Vytautą Didįjį kažkada nunešė net iki Juodosios jūros. Žemaitukai – mūsų tvirtybės ir pasididžiavimo simbolis. Mes taip galvojame ir apie tai parašome atsiminimų knygoje.

Sekmadienį, kada lankėmės Naisiuose, Šiaulių rajono literatūros muziejus neveikė ir mums tai pasirodė truputį keista. Inkilų muziejus veikė puikiai – paukšteliai čiulbėjo tarsi tai būtų darbo diena...Vaikštome toliau ir matome aktorius, ne butaforinius, bet tikrus „Naisių vasaros“ aktorius. Pasisveikiname ir taip prisiliečiame prie lietuviško kino istorijos. Puikiai sutvarkyti kultūros namai nuteikia šventiškai, čia su mumis atsisveikina gidė Viktorija. Mes jai dėkojame už nuostabias akimirkas, įteikiame simbolinę dovanėlę. Šeiminkai nebūtų šeiminkais, jei nenustebintų svečių – mūsų Milašaičių bibliotekai įteikiamos Prano Mašiotto pasakų knygelės „Varnėnas“, „Vištelė“, „Juozukas, pieštukas ir trintukas“, „Paliegusi obelis“ ir „Kiškis drąsuolis“ bei Vytauto V. Landsbergio, Veronikos Povilionienės kompaktinės plokštelės su pasakomis ir dainomis. Mūsų širdys dainuoja, o kelionė tęsiasi.

Nespėjome nė aptarti visų įspūdžių, kai tolumoje išvystame mūsų istorijos ir dvasinės tvirtybės simbolį - Kryžių kalną. Nustembame, koks jis pasikeitęs ir išsiplėtęs. Šnekame, koks tvirtas tas tikėjimas, kuris daro neišpasakytus stebuklus. Ir šiais stebuklais tikime ne tik mes lietuviai, bet ir šalia esantys italai, vokiečiai ar net ispanai. Lietutis mus gena į autobusą ir praneša, kad laikas keliauti į namų pusę.

Pradedame viktoria. Violeta buvo paruošusi įdomių istorinių klausimų. Kiekvienas atsakęs į šiuos klausimus, nusipelnė dovanėlės. Džiugu, kad mes ne tik aplankėme su mūsų istorija susijusius vietas, bet ir pasisėmėme žinių. Vieną po kito teisingus atsakymus bėrė tai vieni, tai kiti... Iki paskutinės suplanuotos aplankyti vietovės liko pusvalandis kelio, tad nusprendžiame dainuoti tautines dainas apie Lietuvą, Dubysą, miškus ir klonius. Pamatę Šiluvos koplyčią susimąstome – mes juk savam krašte, beveik savo namuose. Paskiriame pusvalandį maldai visiems mumų brangiose šventovėse - Šiluvos Koplyčioje ir Šiluvos Švč. Mergelės Marijos Bazilikoje. Kryžiu keliu iš Šiluvos pasukame link Raseinių. Pasidalijame savo pastebėjimais bei pasiūlymais, kad šį Kryžių kelią reikėtų gražinti ir plėsti, nes ryt šituo istorijos keliu važiuos jau kiti. Važiuos ir gėrėsis, jeigu suprasime šio Kelio prasmę, nes jis gali tapti mūsų Raseinių krašto vienybės ir tvirtybės simboliu.

Iki Milašaičių lieka tik keletas kilometrų, o mes diskutuojame, kaip pavadinti šią kelionę. Įvertinę tai, kad prisilietėme prie Lietuvos istorijos nuo pagonybės iki šių dienų, nusprendėme išrinkti pavadinimą „Istorijos keliu...“.

P.S. Daugtaškį dedame ne tam, kad nežinome, ką rašyti, bet tam, kad ateityje galėtume pratęsti savo mintis sekančios kelionės metu.